

آشنایی با مقدمات

سوتروریسم

تدوین :

دکتر هومن قصری

دکتر طیب قدیمی

دکتر امین صابری نیا

مرکز مدیریت حوادث و فوریهای پزشکی کشور

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

سرشناسه : قصری، هومن، ۱۳۵۵
 عنوان و نام پدیدآور : آشنایی با مقدمات بیوتروریسم
 مشخصات نشر : سندج: هومن قصری، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۴۷ص:؛ ۱۴/۵×۲۱ س.م.
 شابک : ۳۰۰۰۰ ریال: ۱-۲۶۷۸-۶۰۰-۰۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی : فبیای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در : <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
 شناسه افزوده : قدیمی، طیب، ۱۳۴۲
 شناسه افزوده : صابری نیا، امین، ۱۳۵۱
 شناسه افزوده : دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کردستان
 شناسه افزوده : مرکز مدیریت حوادث و فوریتهای پزشکی
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۹۳۳۰۷

مرکز مدیریت حوادث و فوریتهای پزشکی کشور

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کردستان

نام کتاب : آشنایی با مقدمات بیوتروریسم
 تدوین : دکتر هومن قصری ، دکتر طیب قدیمی ، دکتر امین صابری نیا
 تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
 چاپ : اول
 سال انتشار : ۱۳۹۴
 قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال
 شابک : ۱-۲۶۷۸-۶۰۰-۰۴-۹۷۸

فهرست

۶	مقدمه
۱۰	آشنایی با تهدیدات بیولوژیک
۱۴	جنگ های میکروبی (بیولوژیک)
۲۲	ویژگی های عوامل میکروبی
۲۵	پیچیدگی های برخورد با عوامل میکروبی
۲۵	راه های انتشار عوامل بیولوژیک در یک حمله تروریستی
۲۶	نشانه های یک تهاجم بیولوژیک
۲۷	مدیریت بحران و اصول مبارزه با تروریسم
۳۰	دفاع علیه تهدیدات بیولوژیک
۳۰	الف - محور آموزش
۳۳	ب - محور پیشگیری از تأثیر سلاح های بیولوژی
۳۸	ج - کشف و تشخیص حمله بیولوژیک و بیوتروریسم
۴۰	د - امداد و درمان مصدومین ناشی از سلاح های بیولوژیک
۴۳	منابع

در بین جنگ‌افزارهای نوین، سلاح‌ها و فن‌آوری میکروبی بیش‌تر از سایرین مورد توجه تشکلهای تروریستی و تروریست دولتی ابرقدرت‌ها قرار گرفته است. شاید بتوان به جرأت گفت که سلاح‌های هسته‌ای دیگر یک خطر بالفعل نیستند و تنها یک قدرت بازدارنده بالقوه محسوب می‌شوند. کشورهای صاحب این سلاح‌ها هرگز نخواهند توانست به راحتی از آن‌ها بر علیه دشمنان خود استفاده نمایند. زیرا تبعات بکارگیری چنین سلاح‌هایی آن‌چنان گسترده است که قسمت بزرگی از جهان را در بر خواهد گرفت. اشعه‌های رادیواکتیو، گردوغبار اتمی، طوفان اتمی و اشعه‌های یونیزان در قالب مرزهای جغرافیایی نخواهند گنجید و حوزه وسیعی را آلوده خواهند کرد. طبعاً در این موقع کشور بکار برنده این سلاح‌ها باید پاسخ‌گوی کشورهای همسایه نیز باشد. مثلاً اگر هند علیه پاکستان از بمب اتم استفاده نماید، بسته به محل انفجار اتمی، باید پاسخ‌گوی بخش وسیعی از خاورمیانه نیز باشد.

از سوی دیگر سلاح‌های شیمیایی نیز چندان گزینه مناسبی برای فعالیت‌های تروریستی نیستند. مشکلات حمل، نگهداری و بکارگیری، نیمه عمر کوتاه، خطر نشت، تأثیر محدود و قابلیت ردیابی عامل ترور کننده باعث شده چندان مورد اقبال نباشد. اگرچه این سلاح‌ها در میدان جنگ گزینه موفقی نشان داده است ولی از آن‌جا که از سال ۱۹۳۵ کنوانسیون ممنوعیت بکارگیری آن‌ها در ژنو به امضای اکثر کشورهای جهان رسیده کشورهای متخاصم با احتیاط زیادی اقدام به بکارگیری آن

می‌کنند، که البته آن نیز به اشاره ابرقدرت‌ها خواهد بود ولی باز هم از سوی افکار عمومی جهان تحت فشار شدید قرار خواهد گرفت .

از اینرو سلاح‌های میکروبی، چه در عرصه جنگی و چه در عرصه تروریستی، وسیله‌ای بسیار مطلوب برای دشمنان شده است. توان تولید بالا، نگهداری راحت، قابلیت انتشار، قابلیت مصون سازی نیروی خودی، قابلیت تکثیر برای عوامل میکروبی زنده، دشواری بسیار در ردیابی فرد یا افراد متخاصم، گستردگی عملکرد از انسان تا دام و محصولات کشاورزی و بسیار محسنات دیگر، موجب شده تشکلهای تروریستی به این فن‌آوری جدید شدت گرایش یابند بدون آن‌که بتوان گناهی را متوجه آن‌ها نمود .

سلاح‌های میکروبی به‌خصوص در عرصه تروریسم دولتی و علیه ساختارهای صنعتی - کشاورزی در سالیان اخیر بسیار به‌کار رفته است. اگرچه کشور هدف هرگز نتوانسته ادعای خود را علیه دشمنش به اثبات برساند. اروپا شیوع جنون گاوی را متوجه سازمان‌های جاسوسی امریکا و استرالیا می‌داند که با هدف ضربه اقتصادی به صادرات گوشت اروپا انجام شده. چین در شیوع سارس امریکا را مقصر می‌داند که باعث شد چین در آستانه شکوفایی اقتصادی، سال‌ها از گردونه رقابت تولید ارزان قیمت - به‌واسطه تعطیلی کارخانه‌هایش - عقب بیفتد. کره شمالی شیوع وبا در پیونگ یانگ را در اواخر دهه ۸۰ نتیجه فعالیت جاسوس‌های امریکایی می‌داند که با هدف مجبور کردن این کشور به پذیرش شرایط دول اروپایی - امریکایی، برای قطع آزمایشات هسته‌ای انجام شده است.

تمامی این اتهامات در حد اتهامی باقی می ماند ولی آن چه مسلم است آن است که هر روز بسیاری از مناطق جهان در معرض خطر یک حمله بیوتروریستی هستند . بدیهی است که نیروهای نظامی، تنها جمعیت در معرض خطر برای حملات بیولوژیک نیستند بلکه اقشار مختلف در معرض خطر بوده و به منظور دفاع در مقابل اثرات ناتوان کننده بالقوه یک حمله ، نیازمند کسب آگاهی نسبت به اصول اساسی همه گیری شناسی عوامل مورد استفاده در جنگ بیولوژیک می باشند .

طبق نظر کارشناسان سازمان بهداشت جهانی (W.H.O) در حال حاضر ۱۷ کشور جهان قابلیت تولید چنین موادی را دارند. تولید مواد بیولوژیک بالنسبه ارزان بوده ، به طوری که به عنوان بمب اتمی فقرا **The Poor Man's Atom Bomb** یا **PMAB** نامیده شده است. تولید ، استفاده و انتشار یک سلاح بیولوژیکی بسیار ارزان تر از بمب اتم بوده و کم تر احساسات جهانیان را بر می انگیزد و البته استفاده از این سلاح ها تا حدودی برای تروریست ها بی خطر می باشد . معمولا مشاهده پاتوژن ها و مقابله بر علیه آن ها مشکل است به عنوان مثال در صورت انتشار عامل اسهال در آب یک منطقه تا دوره کمون سپری شود و علائم بیماری ظاهر شود چند روز طول می کشد که فرصت مناسبی برای تروریست ها است تا به اهداف خود برسند . انتقال عوامل هم از کشوری به کشور دیگر به وسیله مسافره های معمولی آسان به نظر می رسد به عنوان مثال قرار دادن پودر میکروب سیاه زخم در داخل کپسول به عنوان دارو و حمل آن به مناطق مورد نظر.

این عوامل بیماری را از راه‌های مختلفی در جوامع هدف مورد استفاده قرار می‌گیرند. انتشار عوامل بیماری را در هوا، آب، مواد غذایی، انواع مواد کنسرو شده، اسباب بازی، پاکت نامه، هدایای پستی، حشرات ناقل، خون و... سابقه داشته است. استفاده از عامل بیوتروریسم بر اساس اهداف تروریست‌ها تعیین می‌گردد. در صورتی که تروریسم قصد گسترش وسیع بیماری را داشته باشد از عواملی نظیر آبله انسانی استفاده می‌کند که به راحتی از فردی به فرد دیگر منتقل می‌شود و باعث آلودگی وسیع می‌شود و در صورتی که قصد آن مورد هدف قرار دادن شخص خاصی باشد از عواملی نظیر انتراکس (عامل سیاه زخم) استفاده می‌کند.